

DOMSKÄL

Målet har kungjorts för att ge berörda sakägare möjlighet att inkomma med synpunkter. Mark- och miljödomstolen har den 24 oktober 2019 hållit sammanträde i målet varefter ytterligare skriftväxling har skett.

Syn

Martin Larsson m.fl. har, så som det får förstås, yrkat att domstolen ska hålla syn på platsen. Mark- och miljödomstolen bedömer att utredningen i målet är tillräcklig för att pröva ansökan och att en syn inte skulle tillföra något. Yrkandet om syn ska därför avslås.

Sekretess

De handlingar och vittnesutsagor som förebringats vid sammanträde inom stängda dörrar och som innehåller sekretessbelagda uppgifter om rovfåglar bör även fortsättningsvis omfattas av sekretessbestämmelsen i 20 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Tillämpliga bestämmelser

Ansökan i målet gäller tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken. Klaganden har anfört att tillstånd ska meddelas bl.a. mot bakgrund av klimatlagen (2017:720). Mark- och miljödomstolen konstaterar att klimatlagen innehåller bestämmelser som styr regeringens klimatpolitiska arbete. Det finns varken i klimatlagen eller i miljöbalken någon bestämmelse som innebär att klimatlagen ska tillämpas vid prövning i ett enskilt fall enligt miljöbalken. Vad klaganden anfört föranleder ingen annan bedömning.

Miljökonsekvensbeskrivningen

Mark- och miljödomstolen instämmer i länsstyrelsens bedömning att den i målet upprättade miljökonsekvensbeskrivningen och den föregående samrådsprocessen uppfyller kraven i 6 kap. miljöbalken och att den därför ska godkännas.

Lokalisering och tillåtlighet

Buller och skuggning

I fråga om buller och skuggning anser mark- och miljödomstolen att utredningen i målet visar att det går att vidta sådana skyddsåtgärder och begränsningar så att begränsningsvärden enligt gällande praxis kan innehållas. Det saknas därför anledning att ifrågasätta lokaliseringen av dessa skäl.

Fornlämningar

Mark- och miljödomstolen anser att beskrivningen av fornlämningar i miljökonsekvensbeskrivningen är tillräcklig för att kunna pröva ansökan. Bolaget har åtagit sig att söka nödvändiga tillstånd enligt kulturmiljölagen när verkens exakta placering har bestämts. Miljöbalken och kulturmiljölagen gäller parallellt. Det innebär att ett nekat tillstånd till att rubba eller skada fast fornlämning kan förhindra utnyttjandet av ett eventuellt tillstånd enligt miljöbalken.

Påverkan på flygsäkerheten

Ansökan innehåller en flyghinderanalys utförd av Luftfartsverket 2014. Analysen innehåller bedömningar för flera olika vindparkslokaliseringar. Ansökan omfattar nu 12 verk inom Skenäs/Bråxvik samt Jonsberg. Även om de exakta verksplaceringarna skiljer sig från de som använts i analysen går det att lägga analysen till grund för lokaliseringsprövningen. Lokaliseringen är belägen utanför riksintresseområdena för respektive flygplats. Den sökta verksamheten är belägen delvis inom och öster om kontrollzonen (CTR) för Norrköping/Kungsängen flygplats. Verksamheten ligger även inom MSA-ytorna för Linköping SAAB, Norrköping och Skavsta flygplatser. Inom MSA-ytan bestäms lägsta flyghöjd för luftfartyg som nyttjar instrumentflygning (IFR) med utgångspunkt från det kända högsta hindret. Om parken kommer till stånd behöver den sydöstra sektorn för Skavsta höjas från 1600 till 1800 fot. Verksamheten (samtliga sökta verk) ligger även direkt under inflygningsstråken (intermediate segment) till Norrköpings flygplats. Inom dessa områden är bygghöjden maximerad till 219 m ö h. Med ansökt totalhöjd på vindkraftverken om 200 m och med en markyta på 29 m ö h. kommer ett eller flera verk att sticka upp 10 m över tillåten bygghöjd.

Luftfartsverket har i yttrande till miljöprövningsdelegationen krävt att det ska göras en flyghinderanalys och att berörda flygplatser ska höras. Några yttranden från flygplatserna har emellertid inte inhämtats av miljöprövningsdelegationen utan man har nöjt sig med bolagets bemötande där det hänvisas till utförd flyghinderanalys (vilket luftfartsverket uppenbarligen förbisett) och att flygplatserna hörts av bolaget. Flygplatsernas inställning framkommer dock inte i ärendet.

Under målets handläggning har domstolen inhämtat yttranden från berörda flygplatser. Det framgår att Skavsta flygplats inte har något att erinra men att flyghinderanalysen är för gammal och då luftrummet, regelverk och flygprocedurer löpande uppdateras, behöver analysen uppdateras på bolagets bekostnad.

Norrköpings flygplats anför att den befintliga flyghinderanalysen som utfärdades 2014-05-20 inte längre är giltig och att det har skett förändringar i flygplatsens in- och utflygningsprocedurer och den tekniska utrustningen. Flygplatsen kan inte samtycka till etableringen på nuvarande underlag.

Bolaget har i bemötande anført att man är beredd att uppdatera flyghinderanalysen och eventuellt justera höjd på verk så att hinderbegränsande ytor inte penetreras.

Mark- och miljödomstolen gör följande bedömning. Redan med ledning av den befintliga flyghinderanalysen kan konstateras att det föreligger en konflikt med flygsäkerheten. Även om justeringar av höjder på verk och justeringar av flygreglerna kan göras i efterhand för att klara flygsäkerheten under normala förhållanden, är det inte visat hur mycket eller var detta skulle behöva ske. Det föreligger inte heller några justerade yrkanden från bolaget i denna del. Mot bakgrund av verkens placering direkt i inflygningssektorerna till Norrköpings flygplats måste även riskerna vid onormala förhållanden, såsom att inflygande plan kommer in för lågt i förhållande till glidbanan, beaktas. Domstolen kan därvidlag inte göra annan bedömning än att lämpligheten av lokaliseringen kan ifrågasättas med hänsyn till flygsäkerheten.

Påverkan på fåglar

Mark- och miljödomstolen bedömer först att de noteringar om förekomst av pilgrimsfalk, berguv och brun kärrhök som påtalats av närboende i sig inte utgör hinder mot att tillstånd lämnas. Pilgrimsfalken häckar på betryggande avstånd från den sökta verksamheten och beträffande brun kärrhök gör domstolen bedömningen att artens födosökmönster sker på så låg höjd över marken att någon konflikt med vindkraft inte kan befaras. I fråga om förekomsten av berguv är uppgiften obekräftad.

Av utredningen i målet framgår vidare att det finns en tät population av havsörn i området och att det finns minst 4 bon och revir både inom 2 km och mellan 2 - 4 km från närmaste vindkraftverk. Bolagets fågelinventeringar visar på flygmönster som i huvudsak ligger kustnära och att häckning och födosök även sker där. Det har dock under målets handläggning i mark- och miljödomstolen redovisats en etablering av en häckning och bo längre in från kusten i omedelbar närhet av planerat vindkraftverk. Flera enskilda sakägare har påtalat frekventa örnobservationer inom hela området. Naturvårdsverket har i sitt yttrande till miljöprövningsdelegationen bedömt att området utgör ett högriskområde mot bakgrund av den täta örnpopulationen på Vikbolandet. Bolaget gör gällande att havsörnspopulationen inte kommer att skadas och att dödligheten är större i kollisioner med tåg och att systemet DTBird kan installeras på verken i de känsligaste lägena.

I fråga om sträckande fågel finns det vissa brister i utredningen mot bakgrund av att undersökningarna genomförts under en begränsad tid. Det framgår att flera flyttstråk över Bråviken koncentreras till bl.a. Bråxvik och Jonsbergsområdena. Bolaget har gjort gällande att flyttfåglar i allmänhet väjer för vindkraftparker och har därvid hänvisat till en studie vid Umeå Energis vindkraftpark vid Hörnefors (2012). Av rapporten framgår att svanar, gäss och tranor undvek att flyga i närheten av vindkraftverken medan fjällvråkar mer regelbundet flög genom parken. Studien behandlas i Naturvårdsverkets rapport nr 6740 Vindval – Syntesrapport om vindkraftens påverkan på fåglar och fladdermöss som den hittills enda svenska studien.

Mark- och miljödomstolen gör i likhet med miljöprövningsdelegationen bedömningen att den sökta lokaliseringen är belägen inom ett område med hög och tät havsörnspopulation och att det förekommer beaktansvärda sträck av flyttande fågel under vissa tider på året. Trots vad bolaget angett anser domstolen att det föreligger risker för negativ påverkan på fågellivet. Hörneforsstudien kan inte isolerad tas till intäkt för att vindkraftparker inte utgör något hot mot flyttande fågel.

Sammanfattande bedömning

Mot denna bakgrund gör domstolen bedömningen att den sökta lokaliseringen inte kan anses lämplig enligt 2 kap. 6 § miljöbalken med hänsyn till risken för negativ påverkan på fågellivet och flygsäkerheten. Vad bolaget anfört om lämpligheten med hänsyn till kraftledningen till Marvikens kraftverk och behovet av fossilfri el kan inte väga upp dessa risker. En dålig lokalisering kan inte heller vägas upp med tekniska skyddsåtgärder vars effektivitet och konsekvenser inte är tillräckligt belagda. Överklagandet ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (MMD-02)

Överklagande senast den 16 mars 2020.

Lena Pettersson

Carl-Philip Jönsson

I domstolens avgörande har deltagit chefsrådmannen Lena Pettersson, ordförande, och tekniska rådet Carl-Philip Jönsson samt de särskilda ledamöterna Ingvar Carlsson och Torbjörn Brorson (skiljaktiga, se bilaga).